

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 09 0 K 000748 13 Kžž
Sarajevo, 19.12.2013. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Trećestepeno vijeće Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, sastavljeno od sudija Hadžiomerađić Malika kao predsjednika vijeća, Dodik Božidarke i Zlotrg Nidžare kao članova vijeća, uz sudjelovanje Drndo Ismete kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog M.M., zbog produženog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, odlučujući o žalbama federalne tužiteljice, optuženog M.M., i njegovog branitelja, protiv drugostepene presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 000748 11 Kžk od 15.02.2013. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 19.12.2013. godine, u prisustvu federalne tužiteljice Mutevelić Nermine i branitelja optuženog M.M., advokata S.R. iz S., a u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog M.M., donio je

P R E S U D U

Žalbe optuženog M.M., i njegovog branitelja odbijaju se kao neosnovane, a djelimično se uvažava žalba federalne tužiteljice, i u odluci o kazni preinačava se presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 000748 11 Kžk od 15.02.2013. godine, tako što se optuženi M.M., za produženo krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ za koje je tom presudom oglašen krivim, uz primjenu čl. 41. stav 1., 42. tačka 2. i 43. stav 1. tačka 1. istog zakona, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca, u koju mu se na osnovu člana 50. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 27.07.2007. godine do 10.11.2008. godine.

U ostalom dijelu, drugostepena presuda ostaje neizmjenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Optužnicom Tužilaštva - Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, Posebnog odjela za ratne zločine, broj Kt-RZ-155/06 od 06.12.2007. godine, koja je podnesena Sudu Bosne i Hercegovine, optuženom M.M., stavljena su na teret krivična djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka a) i c) u vezi sa članom 180. Krivičnog

zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) i ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka a) i c) u vezi sa članovima 31. stav 1. i 180. stav 1. KZ BiH.

Rješenjem Suda Bosne i Hercegovine od 10.01.2008. godine usvojen je prijedlog Tužilaštva - Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, te je, na osnovu člana 27. u vezi sa članom 24. stav 6. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, vođenje krivičnog postupka protiv optuženog M.M., prenešeno na Kantonalni sud u Sarajevu kao mjesno nadležnom sudu.

Presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 000748 08 K od 10.11.2008. godine optuženi M.M., na osnovu člana 299. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH), oslobođen je od optužbe da je učinio krivična djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka a) i c) u vezi sa članom 180. KZ BiH i ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka a) i c) u vezi sa članovima 31. stav 1. i 180. stav 1. KZ BiH.

Rješenjem Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 09 0 K 000748 09 Kž od 13.04.2011. godine uvažena je žalba kantonalnog tužitelja u Sarajevu, pa je presuda Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 000748 08 K od 10.11.2008. godine ukinuta i u ovom predmetu određeno održavanje pretresa prd Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine.

Nakon provedenog krivičnog postupka, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, kao drugostepeni sud je nakon njegovog okončanja donio presudu broj 09 0 K 000748 11 Kžk od 15.02.2013. godine kojom je optuženi oglašen krivim produženog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (KZ SFRJ), i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, u koju kaznu mu je temeljem odredbe člana 50. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 27.07.2007. godine do 10.11.2008. godine.

Istom presudom, a temeljem odredbe člana 202. stav 1. ZKP FBiH, optuženi M.M., je obavezan da nadoknadi troškove krivičnog postupka, o čijem iznosu će se donijeti posebno rješenje.

Protiv drugostepene presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, žalbe su izjavili: federalna tužiteljica, zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, sa prijedlogom da se njena žalba uvaži, i pobijana presuda preinači tako da se optuženom izrekne kazna zatvora u dužem vremenskom trajanju od one izrečene drugostepenom presudom; optuženi M.M., bez izričitog navođenja žalbenih osnova, s tim da iz sadržine žalbe proizilazi da se njome drugostepena presuda pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da ga ovaj sud oslobodi od optužbe, te branitelj optuženog, advokat S.R. iz S., zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede Krivičnog zakona, odluke o krivičnopravnoj sankciji i o troškovima postupka, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da ga ovaj sud optuženog oslobodi od optužbe, a alternativno, kako u žalbi navodi, da ovaj sud „postupi po zakonu.“

Federalna tužiteljica je pod brojem KTŽ – K – 46/11 od 25.04.2013. godine dostavila odgovor na žalbu branitelja optuženog u kojem je predložila da se ta žalba odbije kao neosnovana, a pod brojem KTŽ – K – 46/11 od 07.06.2013. godine dostavila je i odgovor na žalbu optuženog u kojem je također predložila da se i ta žalba odbije kao neosnovana.

Branitelj optuženog je dostavio odgovor na žalbu federalne tužiteljice u kojem je naveo razloge zbog kojih njenu žalbu smatra neosnovanom, pa je i predložio je da se ta žalba kao neosnovana odbije.

Na sjednici trećestepenog vijeća ovog suda koja je održana dana 19.12.2013.godine u smislu člana 319. ZKP FBiH, federalna tužiteljica je izjavila da u cijelosti ostaje kod osnova, razloga i prijedloga iz žalbe, te kod navoda iz odgovora na žalbe optuženog i njegovog branitelja, pa je predložila da se njena žalba uvaži na način kako je u istoj navedeno, a da se kao neosnovane odbiju žalbe optuženog i njegovog branitelja.

Na istoj sjednici branitelj optuženog je izjavio da u cijelosti ostaje kod osnova, razloga i prijedloga iz žalbe, kao i kod navoda iz odgovora na žalbu federalne tužiteljice. Žalbu je ukratko obrazložio i predložio njeno uvažanje na način kako je to u žalbi navedeno, a predložio je da se žalba federalne tužiteljice odbije kao neosnovana, dok optuženi M.M. na sjednicu nije pristupio, iako je o istoj uredno obaviješten.

Trećestepeno vijeće ovog suda je na osnovu člana 321. ZKP FBiH ispitalo pobijanu drugostepenu presudu u granicama žalbenih navoda federalne tužiteljice, optuženog i njegovog branitelja, te po službenoj dužnosti da li je na štetu optuženog povrijeđen krivični zakon, pa je odlučilo kao u izreci, iz sljedećih razloga:

Pobijajući drugostepenu presudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, branitelj u žalbi navodi da je drugostepeni sud u pobijanoj presudi izveo zaključak o postojanju ratnog stanja u Bosni i Hercegovini u inkriminiranom periodu koji je utemeljen na odluci Predsjedništva R BiH o proglašenju ratnog stanja od 20.06.1992. godine (Službeni list R BiH broj 7/92), a kako takav dokaz u toku pretresa nije izveden niti uvršten u dokazni materijal, radi se o dokazu na kojem se presuda ne može zasnivati, usljed čega je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Ovakvi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Naime, netačno se žalbom branitelja tvrdi da je zaključak o postojanju ratnog stanja u Bosni i Hercegovini, odnosno, o postojanju oružanog sukoba u inkriminiranom periodu na području S. i V., utemeljen na navedenoj odluci Predsjedništva R BiH. Iz obrazloženja pobijane presude (strana 5. pasus 2.), jasno proizilazi da je taj zaključak izveden kako iz činjenica utvrđenih pravomoćnom presudom MKSJ broj IT – 98- 29-T od 05.12.2003. godine,¹ tako i iz iskaza saslušanih svjedoka (D.S., H.A., H.A. i M.E.), kao i iz iskaza optuženog M.M., dok odluka Predsjedništva R BiH o proglašenju ratnog

¹ Tužitelj protiv Galić Stanislava, par. 199.

stanja takav zaključak samo potkrepljuje. S tim u vezi valja podsjetiti da ta odluka predstavlja opći pravni akt iz kojeg sud i ne izvodi zaključke o postojanju ili nepostojanju određenih činjenica, nego takav akt predstavlja izvor prava i služi za rješavanje pravnih pitanja. Kako je drugostepeni sud svoj zaključak o postojanju ratnog stanja, odnosno oružanog sukoba, pravilno utemeljio na naprijed navedenim dokazima, koji imaju uporište i u pomenutoj odluci Predsjedništva RBiH, to proizilazi da suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog nisu osnovani, odnosno, da drugostepenom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH na koju se žalbom ukazuje.

Nadalje, branitelj žalbom prigovara da je drugostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka h) ZKP FBiH, jer je u tački 2. izreke pobijane presude ispustio riječi: „te ga tjeroali da nepomično stoji duže vremenske periode“ koje su postojale u optužnici, pa time nije u cijelosti riješen predmet optužbe.

Nasuprot tome, ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka na koju se žalbom branitelja neosnovano ukazuje.

Iz obrazloženja pobijane presude (strana 12. pasus 6. i strana 13. pasus 1.), jasno proizilazi da svjedok K.T. u svom iskazu nije potvrdio da su ga pripadnici paravojnih formacija tjeroali da nepomično stoji duže vremenske periode, nego ga je jedan od tih vojnika prislonio uz zid i tjeroao da gleda u njega, izudarao ga i ponovo prislonio uz zid, a tad je tog vojnika pozvao optuženi, pa je otišao. Iz tih razloga je drugostepeni sud, kao nedokazan, ispustio pomenuti navod optužbe, pri čemu se ne radi o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, kako se to žalbom branitelja želi prikazati, jer sud može iz činjeničnog opisa djela izostaviti određenu činjenicu kao nedokazanu, ne čineći pri tome navedenu povredu. Naime, takva bi povreda postojala samo ukoliko bi sud u konstrukciji produženog krivičnog djela, kakav je i ovdje slučaj, propustio izrekom presude odlučiti o nekom od djela koja ulaze u takvu konstrukciju, ali ne i u slučaju kada neka od činjenica tj. radnji koje ulaze u objektivnu strukturu jednog od tih djela, nije dokazana, i zbog toga iz izreke presude ispuštena, pa se slijedom toga, suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog ukazuju neosnovanim.

Nadalje, branitelj žalbom ukazuje da je „izreka presude nejasna i kontradiktorna sama sebi, obrazloženju presude te izvedenim dokazima, dok presuda ne sadrži obrazloženje o odlučnim činjenicama.“ Iako se u žalbi navodi da se radi o bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH, iz navedene formulacije bi proizilazilo da se zapravo ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Međutim, sadržina žalbe u ovom dijelu je nejasna i paušalna, jer ne nudi konkretne argumente u čemu se bi se ogledala nejasnoća, odnosno, kontradiktornost izreke samoj sebi ili razlozima, te koje su to odlučne činjenice o kojima drugostepeni sud nije dao razloge. Suština žalbe u ovom dijelu svodi se na tvrdnju da je: „...postupajući sud bio obavezan donijeti konačnu odluku o zakonitosti ili nezakonitosti zatočenja ovih lica, a ne ostaviti potpuno neriješenom činjenicu da li zakonitost ili nezakonitost njihovog zatvaranja smatra bitnim za predmetnu optužnicu.“

Ovakvim žalbenim prigovorom nije dovedena u pitanje pravilnost pobijane presude.

Naime, iz izreke te presude proizilazi da je optuženi krivičnopravne radnje za koje je oglašen krivim počinio nad nezakonito zatočenim civilima, i sasvim je jasno, a što se ni žalbom ne osporava, da on nije oglašen krivim za njihovo nezakonito zatočenje nego za radnje koje je nad njima počinio za vrijeme takvog zatočenja, opisane u tačkama 1. i 2. pobijane presude. U obrazloženju te presude (strana 6 pasus 3. i strana 7. pasus 1.), navedeni su sasvim jasni i određeni razlozi na kojima iz kojih je proizašao i pravilan zaključak drugostepenog suda o tome da se u konkretnom slučaju radilo o nezakonito zatočenim civilima. Stoga je očigledno da nema nikakve kontradiktornosti izreke presude samoj sebi, niti izreke u odnosu na razloge presude, niti je tačna žalbena tvrdnja da u odnosu na navedenu činjenicu pobijana presuda nema razloga, iz čega slijedi da pobijanom presudom nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH na koje se žalbom branitelja neosnovano ukazuje.

Nadalje, branitelj žalbom ukazuje da je drugostepeni sud povrijedio princip *in dubio pro reo* iz člana 3. stav 2. ZKP FBiH, jer je izveo zaključak o pripadnosti optuženog jedinacana V. tzv. SRBiH, iako se u zvaničnim evidencijama optuženi ne vodi kao pripadnik tih oružanih snaga, pa je po stanovištu žalbe, na taj način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH.

Ni ovakav žalbeni prigovor ne može dovesti u pitanje pravilnost i zakonitost pobijane presude.

Naime, prema odredbi člana 3. stav 2. ZKP F BiH, sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakonodavstva, sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog. Iz toga slijedi da se činjenice koje su *in peius* optuženog, moraju utvrditi sa sigurnošću, tj. sud ne može sumnjati u njihovo postojanje, jer bi se u suprotnom radilo o neutvrđenim činjenicama, a što bi za posljedicu imalo i povredu principa *in dubio pro reo*. Međutim, ne može se uspjeti sa prigovorom da je u konkretnom slučaju navedeni princip povrijeđen, ukoliko iz obrazloženja pobijane presude jasno proizilazi da kod prvostepenog suda nije bilo sumnje o postojanju odlučnih činjenica. Kako je navedeno na strani 5. pasus 3. i 4. pobijane presude, drugostepeni sud je, dovodeći u vezu iskaz optuženog sa iskazima saslušanih svjedoka, nedvojbeno utvrdio da je optuženi, u svojstvu pripadnika pomenute vojske obavljao dužnost stražara u logoru „B.“ u inkriminiranom periodu, iako to nije evidentirano u zvaničnim evidencijama. Iz toga slijedi da je drugostepeni sud u konkretnom slučaju utvrdio ovu odlučnu činjenicu koja je *in peius* optuženog, ne sumnjajući u njeno postojanje (jer ona proizilazi iz dokaza na koje se određeno pozvao), čime nije ni moglo doći do nepravilne primjene odredbe člana 3. stav 2. ZKP F BiH, odnosno, do kršenja principa *in dubio pro reo*. Stoga nema bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH na koju se žalbom branitelja ukazuje, zbog čega ovaj sud takve žalbene prigovore nije mogao uvažiti.

Pobijajući drugostepenu presudu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, branitelj prije svega ukazuje da je nepravilno utvrđena činjenica o postojanju oružanog sukoba na području općine V. u inkriminiranom periodu, jer takav zaključak

drugostepeni sud nije mogao izvesti samo na temelju odluke Predsjedništva RBiH o proglašenju ratnog stanja od 20. juna 1992. godine.

Kako se u suštini radi o istom prigovoru koji je branitelj prethodno isticao u dijelu žalbe kojim se ukazuje na bitne povrede odredaba krivičnog postupka, a o čemu je ovaj sud već dao razloge ocjenjujući takve prigovore neosnovanim, to se branitelj upućuje na prethodno datu argumentaciju.

Nadalje, žalbama optuženog i njegovog branitelja osporava se kredibilitet svjedočenja svjedoka oštećenog K.T.. Branitelj u žalbi citira pojedine dijelove iskaza tog svjedoka i dovodi ih u vezu sa drugim dokazima, uz ukazivanje na međusobne kontradiktornosti, pa se između ostalog navodi da je ovaj svjedok na glavnom pretresu izjavio da je u logoru „B.“ bio zatočen u periodu od 06. maja 1992. godine do 10. avgusta iste godine, iako je u potvrdi o njegovom statusu logoraša koja je izdata od strane Federalne komisije, navedeno da je isti bio zatočen u periodu od 06. maja 1992. godine do 16. novembra 1992. godine. S tim u vezi, žalbom se tvrdi da je ovaj svjedok dao neistinite podatke toj komisiji, i iz toga se izvodi zaključak da je i pred sudom dao lažan iskaz, te se, pozivanjem na iskaze drugih svjedoka želi predstaviti da ni o datumu početka zatočenja (06. maj 1992. godine), ovaj svjedok nije govorio istinu.

Ovaj sud nalazi da navedenim žalbenim prigovorima vjerodostojnost iskaza pomenutog svjedoka nije dovedena u pitanje.

Prije svega, valja ukazati da vjerodostojnost i sadržina potvrde izdate od Federalne komisije na koju branitelj ukazuje, nije ni bila predmet utvrđivanja na pretresu pred drugostepenim sudom, pa da bi se mogla prihvatiti tvrdnja da su datumi koji su u njoj navedeni upisani na osnovu toga što ih je lažno prikazao oštećeni. Osim toga, pravilan je zaključak prvostepenog suda da tačan datum dolaska i odlaska oštećenog iz logora ne predstavlja odlučnu činjenicu u konkretnom slučaju, nego je odlučna činjenica to da je oštećeni bio u logoru u onom periodu kada je optuženi obavljao dužnost stražara, tj. u vrijeme kada su se desili inkriminirani događaji opisani u izreci pobijane presude. Dakle, odlučne činjenice koje su utvrđivane pred drugostepenim sudom su one činjenice koje su proizašle iz iskaza svjedoka na koje se drugostepeni sud u obrazloženju pobijane presude pozvao, uključujući i iskaz svjedoka K.T., te ocjena vjerodostojnosti tih iskaza kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, o čemu je drugostepeni sud, cijeneći iskaz ovog oštećenog vjerodostojnim, iznio opširne, konkretne i uvjerljive razloge (od strane 8. pasus 5, do strane 15.). Budući da je drugostepeni sud kod izvođenja zaključaka koji se tiču ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka K.T. (ali i drugih svjedoka), u cijelosti postupio u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH (određeno i potpuno iznio koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza), tj. dovodeći dokaze u jasnu logičku cjelinu, onda se ne može uspjeti sa žalbenim prigovorom da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno zbog toga što drugostepeni sud kod izvođenja tih zaključaka nije slijedio liniju odbrane optuženog, odnosno, cijenio dokaze iz aspekta odbrane.

Isto se odnosi i na tvrdnju optuženog i njegovog branitelja da je oštećeni K.T., zbog nacionalne netrpeljivosti (koju je prema žalbenim navodima ispoljavao prema stanovnicima nemuslimanske nacionalnosti), imao razlog da lažno svjedoči protiv

optuženog, da je čitav postupak „smišljen i montiran“ (kako u žalbi tvrdi optuženi), te da je sasvim nelogično da bi optuženi oštećenom pomagao (krišom mu donosio hranu), a potom ga zlostavljao.

Naime, drugostepeni je sud (na stani 10. pasus 2. i 5. i strani 11. pasus 1.), naveo sasvim određene razloge zbog kojih stav odbrane o navodnom motivu oštećenog da lažno svjedoči nije prihvatio, dok činjenica da je optuženi u par navrata pomogao oštećenom, ni u kom slučaju ne isključuje učinjenje krivičnihopravnih radnji optuženog koje su opisane u izreci presude. I po ocjeni ovog suda, upravo činjenica da je oštećeni K.T. potvrdio da mu optuženi jeste pomagao, potvrđuje vjerodostojnost njegovog iskaza, jer je iz toga sasvim jasno da optuženog ne želi svojim iskazom teretiti ni manje ni više od onoga što zaista jeste učinio.

Optuženi u svojoj žalbi želi opovrgnuti vjerodostojnost ovog svjedočenja i time što navodi da je netačna tvrdnja svjedoka K.T. da je dolazio na sahranu oca optuženog nakon rata, jer je njegov otac (optuženog) umro 1982. godine, dakle prije rata.

Po ocjeni ovog suda, ni ovakvim žalbenim prigovorom pravilnost zaključka drugostepenog suda o vjerodostojnost kazivanja ovog svjedoka nije dovedena u pitanje. Prije svega, očigledno se ne radi ni o kakvom odlučnom pitanju koje bi se ticalo predmetnih događaja u logoru, nego se na ovaj način samo želi dovesti u pitanje kredibilitet svjedoka. Međutim, ovakvim navodima nije opovrgnut dio iskaza oštećenog da je na sahrani oca optuženog bio, nego se samo tvrdi da je to bilo prije, a ne poslije rata, bez da su uz žalbu ponuđeni kakvi dokazi temeljem kojih bi se ta tvrdnja provjerila, odnosno, argumenti kojima bi se pravilnost navedenog zaključka drugostepenog suda zaista mogla osporiti.

Nadalje, žalbom branitelja se tvrdi da drugostepeni sud nije cijenio iskaz optuženog, pa se navodi da: „pobijana presuda u potpunosti propušta da na bilo koji način cijeni ovaj iskaz“, te se ukazuje na stav MKSJ po kojem je svjedočenje optuženog vjerodostojnije onda kada on svjedoči na samom početku dokaznog postupka odbrane (a prije izvođenja dokaza odbrane), kao što je to bio slučaj u ovom predmetu.

Navedena žalbena tvrdnja nije tačna, a time je i neosnovana.

Iz obrazloženja pobijane presude jasno proizilazi da je drugostepeni sud, na isti način kao i sve ostale dokaze, cijenio i iskaz optuženog M.M., te naveo sasvim određene i uvjerljive razloge u pogledu ocjene vjerodostojnosti tog iskaza, odnosno, razloge zbog kojih određene dijelove tog iskaza prihvata, odnosno, ne prihvata. Tako je drugostepeni sud prihvatio dijelove iskaza optuženog koji se odnose na period u kojem je obavljao dužnost stražara u logoru „B.“, jer su ti dijelovi njegovog iskaza potkrijepljeni izvedenim dokazima, odnosno, nije prihvatio dijelove njegovog iskaza kojima poriče učinjenje krivičnihopravnih radnji opisanih u tačkama 1. i 2. izreke presude, jer su ti dijelovi njegovog iskaza opovrgnuti dokazima na koje se drugostepeni sud određeno pozvao. Iz toga slijedi da je, suprotno žalbenim navodima, drugostepeni sud na pravilan i zakonit način cijenio iskaz optuženog, dovodeći ga u vezu sa svim ostalim dokazima, pa je sasvim irelevantno da li je isti svjedočio prije, tokom ili na kraju dokaznog

postupka odbrane, zbog čega se i ovaj prigovor njegovog branitelja ukazuje neosnovanim.

Branitelj dalje ukazuje na pogrešan zaključak prvostepenog suda o statusu optuženog kao pripadnika oružanih snaga V.R.S., jer o tome ne postoji zvanična evidencija.

O istom žalbenom prigovoru (u dijelu žalbe koji se odnosi na bitne povrede odredaba krivičnog postupka), ovaj je sud već prethodno dao razloge, ocijenjujući takav prigovor neosnovanim, jer je drugostepeni sud svoj zaključak o statusu optuženog utemeljio kako na iskazu samog optuženog, tako i na iskazima svjedoka na koje se u obrazloženju pobijane presude određeno pozvao, pa se branitelj upućuje na prethodno datu argumentaciju s tim u vezi. Slijedom toga, proizilazi da pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog pobijanom presudom nije dovedena u pitanje ni ovim prigovorom zbog čega se isti ukazuje neosnovanim.

Nije osnovan niti žalbeni prigovor branitelja optuženog kojim se pobija pravilnost zaključka drugostepenog suda o statusu nezakonito zatočenih osoba u logoru „B.“. Naime, žalbom se ukazuje na dijelove iskaza određenih svjedoka u kojima su oni potvrdili da su prije zatočenja imali oružje, da su (neki od njih) pripadali rezervnom sastavu policije, te da su držali straže oko kuća, zbog čega se po stanovištu žalbe ne radi o civilima, a također se žalbom ukazuje da u vezi s tom činjenicom pobijana presuda nije cijnila niti jedan dokaz, „što je rezultiralo nepotpuno utvrđenim činjeničnim stanjem.“

Suprotno tome, ovaj sud nalazi pravilnim zaključak drugostepenog suda da su osobe zatočene u pomenutom logoru imale status civila.

Prije svega, valja podsjetiti da se prema pravilima međunarodnog humanitarnog prava civilima smatraju sve osobe prisutne na teritoriji (pod kontrolom jedne od strana u sukobu), a koji nisu pripadnici oružanih snaga i ne učestvuju u borbi, ali i pripadnici oružanih snaga koji su položili oružje, izbačeni su iz stroja ili su onesposobljeni za borbu. Pri tome valja imati na umu da, u slučaju sumnje (da li se radi o civilima ili ratnom zarobljeniku), osoba se ima smatrati civilom.

U konkretnom slučaju, drugostepeni je sud cijenio iskaze svjedoka iz kojih jasno proizilazi da su oni u momentu zatočenja bili potpuno izvan borbenog konteksta (npr. svjedok P.D. je potvrdio da je u logor odveden sa svoje njive, dok je obavljao poljoprivredne radove). Stoga je s jedne strane netačna tvrdnja branitelja optuženog da drugostepeni sud u vezi sa statusom zatočenih osoba nije cijenio niti jedan dokaz, a s druge strane neosnovana u dijelu da se oni ne mogu smatrati civilima zbog toga jer su prije zatočenja posjedovali oružje, odnosno, držali straže, jer je sasvim jasno da se nije radilo o osobama koje su aktivno učestvovala u borbama pa su tom prilikom zarobljeni. Čak i u tom slučaju, radilo bi se o civilima pod uvjetom da su položili oružje, pa se slijedom toga i ovakvi žalbeni prigovori branitelja optuženog ukazuju neosnovanim.

Nadalje, branitelj žalbom pobija i pravilnost zaključka drugostepenog suda o tome da su civilima u logoru „B.“ bili nezakonito zatočeni, pa ukazuje da je u konkretnom slučaju postojala „razumna sumnja“ da su ove osobe (zbog toga što je kod nekih od njih

pronađeno oružje, te zato što su se neki nakon puštanja iz logora priključili jedinicama ARBiH), učinile neko od krivičnih djela propisanih tada važećim KZ SFRJ, iz poglavlja protiv „osnova sistema i bezbjednosti zemlje“. U nastavku ovog dijela žalbe ukazuje da se radilo o „administrativnom“ pritvoru, tj. o interniranju koje je dopušteno prema odredbama IV Ženevske konvencije (lišenje slobode iz sigurnosnih razloga), pri čemu se poziva na dokaz odbrane – Bilten S.R.BiH, S.o. V. za dan 11.08.1992. godine iz kojeg proizilazi da je oštećeni K.T. pušten na slobodu temeljem naredbe ratnog predsjedništva S.o. V., a zbog starosne dobi (60 godina).

U vezi ovakvih žalbenih prigovora valja prije svega ukazati da su isti sami sebi kontradiktorni. Naime, ukoliko se radilo o lišenju slobode zbog postojanja osnovane sumnje da su zatočene osobe učinile neko krivično djelo, onda se nije moglo raditi o interniranju i obrnuto, pa je očigledno da ovakve žalbene tvrdnje, usmjerene istovremeno na dva različita osnova zatvaranja osoba, jedna drugu isključuju. I pored toga, jasno je da se u konkretnom slučaju radilo nezakonitom zatočenju osoba, kako je to pravilno zaključio i prvostepeni sud, te da nema nikakvog osnova za zaključak da se u konkretnom slučaju moglo raditi bilo o lišenju slobode temeljem tada važećeg zakona o krivičnom postupku, bilo o interniranju u smislu pomenute Ženevske konvencije. Naime, niti jednoj zatočenoj osobi nije saopšteno da protiv njih stoji osnovana sumnja da su učinili neko konkretno krivično djelo, niti je bilo kome uručen akt nadležnog suda o lišenju slobode, niti je bilo ko od njih ispitan na okolnosti učinjenja navodnog krivičnog djela, niti im je uručena bilo kakva optužnica, pa je sasvim jasno da nikakvog krivičnog osnova za njihovo zatočenje nije bilo. S druge strane, da se radilo o interniranju, tj. administrativnom pritvoru zbog sigurnosnih razloga, također bi bila provedena propisana procedura koja podrazumijeva da se donese odluka nadležnog organa o takvom lišenju slobode, na koju odluku zainteresirana stranka ima pravo žalbe, kako je to propisano odredbom člana 78. IV Ženevske konvencije, pa kako u konkretnom slučaju na taj način nije postupljeno, onda je sasvim jasno da pravnog osnova za lišenje slobode osoba zatočenih u logoru „B.“ nije bilo. Slijedom toga, činjenično stanje i u ovom dijelu pobijane presude je pravilno i potpuno utvrđeno, zbog čega se suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog ukazuju neosnovanim.

Žalbom optuženog i njegovog branitelja nadalje se pobijaju činjenična utvrđenja drugostepenog suda u odnosu na krivičnopravne radnje opisane u tačkama 1. i 2. pobijane presude za koje je optuženi oglašen krivim. Branitelj i u ovom dijelu žalbe citira iskaze svjedoka pri čemu ukazuje na nedosljednosti i/ili kontradiktornosti u njihovom kazivanju, na sličan način kako to ukazuje i optuženi u svojoj žalbi, pa na taj način žele dovesti u pitanje vjerodostojnost tih iskaza, odnosno, ukazati da je pogrešno drugostepeni sud postupio kada je takve iskaze ocijenio istinitim i na njima utemeljio zaključak o krivnji optuženog. Optuženi u svojoj žalbi još ukazuje i to da je drugostepeni sud „potcijenio“ iskaze svjedoka odbrane.

Ni ovi žalbeni prigovori optuženog i njegovog branitelja nisu osnovani.

Ovaj sud podsjeća da je o ocjeni vjerodostojnosti iskaza svjedoka u konkretnom predmetu već prethodno bilo riječi, pa isti argumenti vrijede i povodom ovih žalbenih prigovora. Kako je dakle drugostepeni sud, utvrđujući krivnju optuženog za krivičnopravne radnje opisane pod tačkama 1. i 2. izreke pobijane presude, analizirao i

cijenio sve iskaze svjedoka u međusobnoj vezi (uključujući i iskaze svjedoka odbrane), te dao sasvim jasne razloge zbog kojih nalazi da određena odstupanja u tim iskazima ne dovode u pitanje vjerodostojnost njihovog svjedočenja (strana 14. pasus 3. i 4. i strana 15. pasus 1. i 2.), to se ne može uspjeti sa žalbenim prigovorom da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno samo zato što drugostepeni sud kod ocjene dokaza nije slijedio liniju odbrane optuženog, zbog čega ni takve žalbene prigovore ovaj sud nije mogao uvažiti.

Pobijajući drugostepenu presudu zbog povrede Krivičnog zakona, branitelj žalbom ukazuje da je pogrešno optuženi oglašen krivim za krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ, jer temeljem izvedenih dokaza nije dokazano da je krivično djelo učinjeno za vrijeme oružanog sukoba, kao jednog od zajedničkih elemenata za sva krivična djela ratnih zločina. Pri tome ponovo ukazuje da se zaključak o postojanju oružanog sukoba ne može temeljiti na odlukama o proglašenju i ukidanju ratnog stanja jer su to političke odluke, a da osim toga izreka presude ne sadrži precizno određenje datuma početka i okončanja oružanog sukoba pa da bi se moglo zaključiti da su se radnje optuženog počinjene u vrijeme postojanja tog sukoba.

O postojanju oružanog sukoba na području općine V. u inkriminiranom periodu već je prethodno bilo riječi u vezi sa žalbenim prigovorima koji su se odnosili na bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, pa kako isti razlozi vrijede i u odnosu na ovaj žalbeni prigovor, slijedi da je isti neosnovan temeljem već iznesene argumentacije. Što se tiče datuma početka i okončanja oružanog sukoba na određenom području, valja ukazati da se pogrešno u žalbi branitelja smatra da ti datumi moraju u izreci presude biti precizno naznačeni. Suprotno takvom stavu, ovaj sud nalazi da je u izreci presude dovoljno da je naznačen period u kojem su se inkriminirane radnje desile, te da je utvrđeno da se radi o periodu u kojem je oružani sukob na određenom mjestu postojao, što je sve pravilno učinio i prvostepeni sud, zbog čega se suprotni žalbeni prigovori branitelja optuženog ukazuju neosnovanim.

Dakle, odlučne činjenice koje su utvrđivane pred drugostepenim sudom su one činjenice koje su proizašle iz iskaza svjedoka na koje se drugostepeni sud u obrazloženju pobijane presude pozvao, uključujući i iskaz svjedoka K.T., te ocjena vjerodostojnosti tih iskaza kako pojedinačno, tako i u međusobnoj vezi, o čemu je drugostepeni sud, cijeneći iskaz ovog oštećenog vjerodostojnim, iznio opširne, konkretne i uvjerljive razloge (od strane 8. pasus 5, do strane 15.). Budući da je drugostepeni sud kod izvođenja zaključaka koji se tiču ocjene vjerodostojnosti iskaza svjedoka K.T. (ali i drugih svjedoka), u cijelosti postupio u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH (određeno i potpuno iznio koje činjenice i iz kojih razloga uzima kao dokazane ili nedokazane, dajući pri tome naročito ocjenu vjerodostojnosti proturječnih dokaza), tj. dovodeći dokaze u jasnu logičku cjelinu, onda se ne može uspjeti sa žalbenim prigovorom da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno zbog toga što drugostepeni sud kod izvođenja tih zaključaka nije slijedio liniju odbrane optuženog, odnosno, cijenio dokaze iz aspekta odbrane.

Naposlijetku, žalba branitelja optuženog je uložena i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji, ali bez ikakvog obrazloženja, a žalba optuženog ovaj žalbeni osnov nije označila, pa kako su obje žalbe uložene i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog

činjeničnog stanja, ovaj sud je, u skladu sa članom 323. ZKP FBiH, ispitao i odluku o krivičnopravnoj sankciji te našao da su u tom pravcu žalbe optuženog i njegovog branitelja neosnovane, jer je drugostepeni sud na strani optuženog našao olakšavajuće okolnosti koje su i po ocjeni ovog suda pravilno cijanjene kao osobito olakšavajuće temeljem čega je optuženom izrečena kazna zatvora ispod zakonom propisanog minimuma.

Ispitujući odluku o izrečenoj kazni optuženom u vezi sa žalbenim prigovorima federalne tužiteljice, ovaj sud je našao da se osnovano žalbom tužiteljice ukazuje da je izrečena kazna zatvora u trajanju od jedne godine preblago odmjerena. Naime, po ocjeni ovog suda, pravilno je drugostepeni sud prilikom odmjerenja kazne kao olakšavajuće okolnosti optuženom cijenio njegovu raniju neosuđivanost kao i porodične prilike (da je oženjen i otac dvoje djece), ne našavši otežavajućih okolnosti, kao i da je navedenim olakšavajućim okolnostima pravilno dao karakter osobito olakšavajućih. Međutim, osnovano se u žalbi federalne tužiteljice ukazuje da je navedenim osobito olakšavajućim okolnostima drugostepeni sud dao preveliki značaj, jer ne samo da je izrečenu kaznu ublažio ispod zakonom propisanog minimuma, već je istu ublažio i do najniže zakonom propisane mjere. Stoga je ovaj sud, na osnovu člana 329. ZKP FBiH, donio presudu kojom je, odbivši žalbe optuženog i njegovog branitelja kao neosnovane, a djelimično uvaživši žalbu federalne tužiteljice, pobijanu presudu preinačio u odluci o kazni tako što je, na osnovu čl. 41. stav 1., 42. tačka 2. i 43. stav 1. tačka 1. KZ SFRJ, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i cijeneći utvrđene olakšavajuće okolnosti na strani optuženog M.M., istog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 4 (četiri) mjeseca. Ovaj sud nalazi da ta kazna nije blago, ali ni strogo odmjerena, jer ona po ocjeni ovog suda, u svemu odgovara težini učinjenog krivičnog djela, stepenu krivične odgovornosti optuženog kao njegovog učinitelja, koja je dovoljna, ali i potrebna za ostvarenje svrhe kažnjavanja.

U pogledu odluke o troškovima postupka, branitelj žalbom ukazuje da optuženi nije u mogućnosti da snosi te troškove bez ugrožavanja egzistencije svoje porodice, budući da za vrijeme boravka u pritvoru nije mogao ostvarivati zaradu.

S tim u vezi valja ukazati da branitelj za ovakvu tvrdnju nije priložio nikakve dokaze, pa su takvi prigovori paušalni i nedovoljni za prispitivanje drugostepene presude u navedenom dijelu. S druge strane, iz izreke pobijane presude proizilazi da će se o visini troškova krivičnog postupka odlučiti posebnim rješenjem, na koje je dopuštena žalba, a pored toga, ukoliko se nakon donošenja odluke o troškovima postupka utvrdi da bi plaćanjem troškova krivičnog postupka bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili njegove porodice, moguće je u smislu člana 202. stav 4. ZKP FBiH, donošenje posebnog rješenja kojim se optuženi oslobađa te obaveze.

Slijedom svega navedenog, ovaj sud je temeljem člana 328. ZKP FBiH žalbe optuženog i njegovog branitelja odbio kao neosnovane, a na osnovu člana 329. stav 1. istog zakona djelimično uvažio žalbu federalne tužiteljice, i u odluci o kazni preinačio pobijanu presudu kao u izreci.

Zapisničar
Drndo Ismeta, s.r.

Predsjednik vijeća
Hadžiomerađić Malik, s.r.